

Växtskyddsrådet

– nytt uppdrag, nya möjligheter 2017-2019

Deltagare & möten

- Jordbruksverket - ansvariga
- Kemikalieinspektionen
- Naturvårdsverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Livsmedelsverket
- Sveriges Lantbruksuniversitet
- Hushållningssällskapen
- Lantbrukarnas Riksförbund
- Föreningen Sveriges Spannmålsodlare
- Svenskt Växtskydd
- Naturskyddsföreningen

11 organisationer, 16 ledamöter

Fyra möten per år varav ett besök ute i fält i olika verksamheter

Växtskyddsrådet
har fastslagit en
handlingsplan för
verksamheten
2017-2019.

Handlingsplan för Växtskyddsrådet perioden 2017-2019

Bakgrund

Regeringen har den 23 mars 2017 genom beslut N2017/02364/SUN uppdragit åt Jordbruksverket att genomföra åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin proposition 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet.

Genom beslutet ändras Växtskyddsrådets uppgifter. I den här handlingsplanen presenteras förslag på aktiviteter som bidrar till att genomföra uppdraget.

Ändringen av Växtskyddsrådets uppgifter är en åtgärd som ska bidra till det övergripande målet med livsmedelsstrategins strategiska område Regler och villkor som anges i avsnitt 5.6.1 Mål för det strategiska området Regler och villkor i prop. 2016/17:104:

Regeringens förslag: Målet för det strategiska området Regler och villkor ska vara att utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Detta genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten.

Växtskyddsrådets arbete ska enligt regeringsbeslutet utgå ifrån regeringens bedömning i avsnitt 7.9 Ett hållbart växtskydd i prop. 2016/17:104 som lyder:

Regeringens bedömning: Ett hållbart växtskyddsarbete är en förutsättning för

Sekretariatet

Sekretariatet planerar, driver och genomför tillsammans med berörda aktörer Växtskyddsrådets arbete enligt handlingsplanen

Startade upp arbetet i september 2017

Det är viktigt att planerade aktiviteter leder framåt och åstadkommer tydliga förslag till förändringar i syfte att uppnå målet

Sunita Hallgren Jordbruksverket
Mats Allmyr Kemikalieinspektionen

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/odling/vaxtskydd/vaxtskyddsradet.4.e01569712f24e2ca09800016944.html>

Glyfosat i produkten Roundup godkändes i Sverige 1975

År 2017 utgjorde glyfosat med sina 485 ton 32 % av den totala svenska växtskyddsmedelsförsäljningen och är det mest använda ogräsmedlet

(motsvarar 5,2 % av den totala andelen bekämpningsmedel som såldes i Sverige samma år)

Intensiv debatt om glyfosat den senaste åren

IARC och EFSA har olika uppfattning om glyfosats egenskaper
avseende risken för cancer

European Food Safety Authority

PESTICIDES UNIT

EFSA explains the carcinogenicity assessment of glyphosate

12 November 2015

Background

During the EFSA peer-review process for the renewal of the approval of the pesticide active substance glyphosate, EFSA received a complementary mandate from the European Commission to consider the findings by the International Agency for Research on Cancer (IARC) regarding the potential carcinogenicity of glyphosate or glyphosate containing plant protection products. Following the request, EFSA has incorporated its scientific assessment in the on-going peer review of the active substance (EFSA, 2015a).

International Agency for Research on Cancer

World Health Organization

Efter intensiva EU-diskussioner kring ämnets egenskaper blev glyfosat i november 2017 fortsatt godkänt i ytterligare 5 år, till december 2022.

L 333/10

SV

Europeiska unionens officiella tidning

15.12.2017

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEFÖRORDNING (EU) 2017/2324

av den 12 december 2017

om förnyelse av godkännandet av det verksamma ämnet glyfosat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden, och om ändring av bilagan till kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 540/2011

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG ⁽¹⁾, särskilt artikel 20.1, och

av följande skäl:

(1) Genom kommissionens direktiv 2001/99/EG ⁽²⁾ togs glyfosat upp som verksamt ämne i bilaga I till rådets

FRANCE PRESSES AHEAD WITH GLYPHOSATE PHASE-OUT

France is pressing ahead with President Emmanuel Macron's plan to phase out the herbicide glyphosate, with a taskforce to be established to work on the change. Environment Minister Nicolas Hulot & Agriculture Minister Stéphane Travert brought in representatives of agriculture, agri-food & distribution, as well as researchers on June 22, to consider the final phasing out of glyphosate. The two Ministers reminded them of the government's decision to end the main uses of glyphosate within three years, citing a report* by INRA, the French National Institute for Agricultural Research, published on Dec 2* which showed that many alternatives were available. The report also identified sectors where the phase out will cause more problems, such as terraces or soil conservation agriculture. The Ministers called on actors in the sector to find ways to change quickly. They wanted to see the first clear commitments to reduce & eliminate glyphosate use within three weeks. They called on agribusiness & large distributors to work with farmers to deploy solutions & to develop products without glyphosate. The two Ministers announced the creation, by the end of the year, of a resource centre to make existing solutions available to all farmers. Measures under France's 'Ecophyto' programme to find alternatives & make information available will be reinforced. Regional chambers of agriculture will also be mobilised to help disseminate information. France will monitor the sales & use of products containing glyphosate. A taskforce led by the two Ministries & involving INRA, Acta, the network of plant & animal production institutes & APCA, the body representing regional chambers of agriculture, will be given the job of following up on the Ministerial action plan, reporting to Ministers & MPs every three months. France will cooperate with other European countries ready to commit to a speedy phase out of glyphosate, the Ministry said. It plans to meet with other like-minded delegations in the margins of July's Farm Council.
*<http://institut.inra.fr/Missions/Eclairer-les-decisions/Etudes/Toutes-les-actualites/Usages-et-alternatives-au-glyphosate#>

Tyska regeringen vill snabbt förbjuda glyfosat

■ Den nya tyska regeringen ska prioritera utfasningen av glyfosat. Det framgår i det 177-sidiga dokument som partierna CDU, CSU och SPD förhandlat fram som underlag för det nya samregerandet.

EU-tillståndet för det omstridda växtskyddsmedlet löper ut om fem år, vad som ska hända sedan har EU inte bestämt. Den tyska regeringen vill dock gå före med en strategi som "väsentligt minskar" användningen av glyfosatbaserade växtskyddsmedel. Målet för denna är att få ett slut

på användningen av glyfosatbaserade produkter "så snart som möjligt".

Den nya glyfosatkritiska linjen är en seger för SPDs miljöminister Barbara Hendricks som kördes över av Angela Merkel då Tyskland i slutet av förra året avgjorde EU-omröstningen genom att rösta ja till ett femårigt godkännande.

Även Frankrike förbereder en snabbare utfasning av glyfosat. Den franske presidenten Emmanuel Macron vill se ett förbud inom tre år.

Gunilla Ander

Miljarddom mot Monsanto i glyfosatfall

I den första domen i sitt slag råkar Monsanto på ett miljardbakslag om den kontroversiella kemikalien glyfosat. Den tyskägda jordbruksjätten ska betala 289 miljoner dollar (över 2,6 miljarder kronor) till en döende man.

Dewayne Johnson i rättssalen i San Francisco. Bilden är från i juli. Foto: Josh Edelson

I sitt jobb som skolvaktmästare gick Dewayne Johnson runt och sprutade Ranger Pro, ett medel jämförbart med det mer kända Roundup, mot ogräs mer än varannan vecka i snitt. Nu är han döende i blodcancer, och hävdar att Monsanto inte varnat tillräckligt om riskerna med det glyfosathaltiga medlet. Och juryn i Superior Court of California håller med. Monsanto döms att betala sammanlagt 289 miljoner dollar, rapporterar nyhetsbyråer från San Francisco. Glyfosat är ett effektivt ogräsmedel.

"Var beredda att fasa ut glyfosat"

Domen nyligen mot kemiföretaget Monsanto kan få följder för användningen av växtskyddsmedlet glyfosat i Sverige, spår miljöminister Karolina Skog. I en intervju med Land Lantbruk manar hon branschen att tänka i nya banor.

Sverige måste förbereda sig på en tid utan glyfosat, är budskapet från Karolina Skog den sista veckan före valet.

– För Miljöpartiet är det här arbetet prioriterat, konstaterar hon.

Det var i augusti som en domstol i San Francisco dömde glyfosattillverkaren Monsanto att betala ett skyhögt skadestånd (289 miljoner dollar) till en cancerpatient som regelbundet använt glyfosat i sitt arbete som skollärare.

I domen, som är den första i sitt slag, slogs alltså ett cancersamband fast. En fråga som diskuterats livligt i EU sedan WHO-organet IARC 2015 slog larm om cancerrisken men fick mothugg från andra vetenskapliga instanser i EU.

Till sist godkände EU-länderna i slutet av 2017 glyfosat för användning inom EU i ytterligare fem år. Den ansvariga ministern Karolina Skog förklarade redan då att branschen måste börja söka andra lösningar på ogräsproblemet. Domen i USA kan komma att påskynda en sådan utveckling.

– En central fråga är om det i domstolsförhandlingen har kommit fram några data om glyfosats farlighet som inte varit kända i EUs prövning, säger Karolina Skog.

Vetenskaplig fråga

– Detta är en vetenskaplig fråga för den svenska behöriga myndigheten Kemikalieinspektionen, menar hon.

I år startar Växtskyddsrådet ett arbete med att analysera hur ett förbud mot glyfosat skulle påverka den svenska odlingen och miljön.

– I detta ingår också att presentera alternativa lösningar i stället för glyfosat, undertrycker Karolina Skog.

Ett franskt förslag om att EU ska kunna göra oberoende kompletterande tester av vissa ämnen lyfter Karolina Skog också fram som intressant.

Gunilla Ander 08-588 367 01
gunilla.ander@landlantbruk.se

Karolina Skog

Land Lantbruks stora guide till valet 2018

Vänsterpartiet

Jens Holm, miljö- och klimatpolitisk talesperson, sitter i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Socialdemokraterna

Åsa Westlund, partiets miljö- och klimatpolitiska talesperson. Ordförande i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Miljöpartiet

Stina Bergström, MPs talesperson för jordbruk och skogsbruk, sitter i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Centerpartiet

Eskil Erlandsson, landsbygdspolitisk talesperson, är vice ordförande i EU-nämnden, suppleant i Miljö- och jordbruksutskottet.

Liberalerna

Lars Tysklind, miljö-, klimat- och jordbrukspolitisk talesperson, sitter i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Kristdemokraterna

Magnus Oscarsson, landsbygds- och jordbrukspolitisk talesperson, riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Moderaterna

Maria Malmér, miljö- och jordbrukspolitisk talesperson, riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Sverigedemokraterna

Ragnar Rippe, landsbygdspolitisk talesperson, riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Är ni för en kilometerskatt? Om svaret är ja, ska den omfatta de gröna näringarna?

Ja. Det är viktigt att minska utsläppen från tung trafik och flytta över från väg till järnväg. Det bör därför införas en **traffiksårer vägsiltavgift** för tunga lastbilar med undantag för vissa varor.

Ja. I dag beskattas bara svenska åkerier men en vägsiltavgift skulle gälla även utländska bilar. Förslaget rör bara stora vägar och inte de mindre vägar som de gröna näringarna ofta nyttjar.

Nej. Vi vill inte införa en skatt på avstånd, i stället vill vi **stimulera den gröna omställningen** inom jord- och skogsbruk.

Nej. Vi vill fokusera på att få ner utsläppen men **inte beskatta avstånd**. Sverige är ett land med stora avstånd.

»Vi vill inte beskatta avstånd.«

Nej. Vi är emot en kilometerskatt. Det är en skatt på avstånd som skulle slå hårt mot jobb och tillväxt – framför allt mot landsbygden och de gröna näringarna.

Nej. En vägsiltavgift skulle slå extra hårt i stora Sverige, där avstånden är längre och allmänna transportmöjligheter saknas.

Hur ser ni på dieselskatten, bör den sänkas för de gröna näringarnas transporter?

Nej, men vi vill se ökade stimulanser för **övergång till hållbara drivmedel**.

Nej, vi har redan infört en subvention av dieselskatten för de gröna näringarna.

Nej, det finns andra bättre sätt att stödja de gröna näringarna. Nedsättningen av dieselskatten **förhindrar en omställning** till fornybara drivmedel.

Vi vill **höja återbetalningen** av dieselskatten för att öka konkurrenskraften inom de gröna näringarna.

Förorenare ska betala och öka former av **subventioner på fossilt bränsle måste successivt avvecklas**.

Ja. Skatten på diesel inom de gröna näringarna ska **sänkas**.

Ja. Vi vill **sänka skatten** på lantbruksdiesel med ytterligare 1 krona per liter under 2019. Sänkningen bör gälla retroaktivt för diesel som används under hösten 2018, med anledning av torkan.

Vi vill sänka dieselskatten till samma låga nivå som i Danmark.

Bör gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker tillåtas?

Nej. Det vore ett avsteg från den framgångsrika sammanhållna alkoholpolitiken. Det innebär en upplösning av monopoliet och får **konsekvenser för folkhälsan och samhället**.

Nej. Om gårdsförsäljning införs betyder det rent lagtekniskt att alla livsmedelsbutiker automatiskt också får rätt att sälja alkohol. Det skulle **omöjliggöra alkoholmonopolet**.

Nej, eftersom det enligt den senaste statliga utredningen **riserar vårt alkoholmonopol** i Sverige. Det vill vi behålla av folkhälsoskäl.

Ja.

»Höj återbetalningen av dieselskatten.«

Ja, under förutsättning att **monopolet inte äventyras**.

Ja, under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol kan upprätthållas är vi **positiva till gårdsförsäljning** i begränsad utsträckning.

Ja. Vi vill **tillåta gårdsförsäljning** av alkoholhaltiga drycker. Då kan fler företag, framför allt på landsbygden, starta och växa. Dessutom ökar attraktionskraften i besöksnäringen.

Ja. En försäljning av lokal gårdsproducerade alkoholdrycker direkt till konsument skulle inte innebära ett stort steg i alkoholmonopolet måste avskaffas.

Bör strandskyddet lucras upp och i så fall hur?

Ja. Strandskyddet värnar om tillgång till stränder och bevarar livsvillkor för djur- och växtlivet. **Kommunerna har redan möjlighet** att satsa på landsbygdsutveckling i strandnära lägen i så kallade LIS-områden.

Ja, vi behöver underlätta för byggnader i strandnära lägen på landsbygden.

Nej. Vi vill värna om strandskyddet för att allmänheten ska få tillgång till naturupplevelser, för att bevara arterikedom och minska sårbarheten inför klimatförändringarna.

Vi vill **avskaffa det generella strandskyddet** och låta kommunerna peka ut särskilt skyddsvärda områden.

Med det generella strandskyddet som grund vill vi reformera strandskyddet för att möjliggöra **fler strandnära bostäder** i områden där inte exploateringsstrycket är särskilt hårt.

Ja. I gästbefolkade områden ska byggande vara tillåtet förutom i skyddsvärda områden. Vi kräver **mer flexibilitet** att satsa på landsbygdsutveckling i strandnära lägen, enligt LIS-regelverket.

Ja. Vi vill stoppa det generella strandskyddet. Vi vill ge **ansvaret till kommunerna** att själva inrätta det på de ställen där de bedömer att det faktiskt behövs för att underlätta byggande.

Ja. Vi vill att strandskyddet förändras så att det blir mer flexibelt. Vi hävdar att **100 meters strandskydd** tillsammans med allmänsätten och övriga skyddsformer, är ett fullt sträckskydd.

Ska Sverige ha ett mål för andelen ekologiskt producerade livsmedel?

Ja. Vi vill att andelen ekologiskt odlad areal ska vara minst **50 procent** till 2030. Vi vill kraftigt öka ekotomen inom offentlig sektor.

Ja, den socialdemokratiska ledda regeringen har **redan infört** ett sådant mål.

Ja. Regeringen har antagit ett mål om areal och andel ekologiskt i offentlig upphandling. Det behövs **ekonomiska styrmedel** och politiska mål för den produktion som missgynnas av den offentliga upphandlingen.

Vi ser gärna att svenska ekologiska livsmedel ökar sin marknadsandel. Men målet är att allt jordbruk ska vara hållbart. **Svensk livsmedelsproduktion behöver också öka** totalt sett.

Nej. Vi vill inte se ett politiskt satt produktionsmål. Det måste vara **konsumenternas efterfrågan som styr**.

I stället för att sätta upp mål om ekologisk produktion bör fokus ligga på att **stärka konkurrenskraften i hela kedjan**.

Nej. Vi anser att produktion och konsumtion av ekologisk mat ska styras av **marknaden** och inte av politiska mål. Vi vill skapa förutsättningar för all produktion att öka.

Nej. Vi anser i princip att en marknadsstyrd produktion av ekologiska livsmedel är det bästa. Vi **ställer oss inte bakom kvantitativa mål**.

Vill ni på sikt förbjuda växtskyddsmedlet glyfosat? I så fall när?

Ja. Och **skonsammare bekämpningsmedel** ska tas fram.

Det pågår en EU-diskussion. Vi vill ha en **noggrann kontroll** av både yrkesmässig och privat användning av glyfosat och skarpa villkor i syfte att skydda grundvattnet och vattenlevande organismer.

Ja. Vi vill **förbjuda glyfosat** som har negativ miljöpåverkan och kan vara cancerframkallande. Tillståndet har förlängts i 5 år. Det finns tid att ställa om till andra metoder och växtskyddsmedel.

Det är sunt att ha en restriktiv hållning till bekämpningsmedel. Men vi anser att förbud ska bygga på vetenskaplig grund och har därför **inte ställt oss bakom** ett förbud i dagsläget.

Vi utgår från att **förarenaren ska betala** vilket driver på för att fler väljer det minst miljöskadliga alternativet.

Sverige bör följa EU i denna fråga eftersom vi inte vill skapa konkurrensnackdelar för det svenska jordbruket. Med nuvarande kunskap finns **inte skäl att förbjuda glyfosat**.

Nej. Moderaterna menar att beslut om växtskyddsmedel måste baseras på **vetenskapliga bedömningar**. EUs egna expertmyndigheter har konstaterat att glyfosat inte är cancerframkallande.

Nej. Glyfosat är i vårt renhetsklassificering absolut nödvändigt för många konventionella jordbruksarealer. Ett förbud skulle innebära en **förlust av konkurrenskraft** och sänkt spanningsproduktion.

Vill ni utjämna konkurrensförhållanden mellan offentlig upphandling och privat näringslivet?

Det kött som konsumeras ska förtärligt vara svenskt. Vi vill **öka kraven på miljö- och djurskydd inom offentlig upphandling**.

Det krävs **märkning av mervärden** kring miljö och bra djurskydd, även på restaurang. Regeringen vill göra det obligatoriskt för det offentliga att ställa krav på djurskydd och låg antibiotikaanvändning.

Ja. Lantbrukare måste få betalt fullt ut för svenska mervärden. Vi vill se fler djurvälfärdersättningar och en **antibiotikaskatt på utländskt kött** som producerats med överanvändning av antibiotika.

Kött som uppnår klasserentigt bör minst levas upp till svenska djurskyddskrav. Vi vill sänka kostnaderna genom **ökad dieselåterbetalning, sänkta arbetsgivaravgifter** och bonus för förnybart i traktorn.

Vi ser positivt på marknadsdriven märkning och är **öppna för en obligatorisk klimatmärkning** av visst kött. Dessutom är det rimligt att ställa miljö- och hälsokrav i offentlig upphandling.

Ja. Det är inte rimligt att kött som produceras under förhållanden som vore olagliga i Sverige ska konkurrera ut svenskt kött. Den **offentliga upphandlingen ska användas för att ställa höga krav**.

Ja. Genom att stärka miljö- och djurskyddet i offentlig upphandling av kött, serveras på restaurang. Moderaterna vill även uppmuntra offentliga aktörer att ställa högre krav vid upphandling av kött.

Ja. Genom att stärka svenska lantbrukares konkurrenskraft **sänkt skatt på diesel** är ett sådant exempel.

Vill ni återinföra handelsgodsetskatten?

Ja, och **intäkterna ska gå till miljöåtgärder** i jordbruket.

Nej, vi har **inga sådana förslag**.

Vi vill återinföra en **miljöavgift på handelsgodset** men är öppna för en annan utformning. Vi har utrett en skatt på kadmium i handelsgodset. Intäkterna ska gå tillbaka till näringen.

Nej. Vi säger **nej till nya punktskatter** för de gröna näringarna.

Ja. Övergödning av våra hav och vattendrag är ett **stort problem** som måste hanteras.

Nej.

Nej, skatter på nödvändiga livsmedelsvaror, såsom handelsgodset, **läsningar konkurrenskraften**. Dessutom sänkt skatten en miljöstyrande effekt och blir därmed endast en extra kostnad.

Nej. Vi motsätter oss att skatten på handelsgodset återinförs. Regeringens mål är vi **emot nya pålagor** på jord- och skogsbruket.

»Öka kraven på miljö och djurskydd.«

Det svenska valet kan mycket väl påverka hur det blir framåt med glyfosat

Vill ni på sikt förbjuda växtskyddsmedlet glyfosat? I så fall när?

Ja. Och **skonsammare bekämpningsmedel** ska tas fram.

V

Det pågår en EU-diskussion. Vi vill ha en **noggrann kontroll** av både yrkesmässig och privat användning av glyfosat och skarpa villkor i syfte att skydda grundvattnet och vattenlevande organismer.

S

Ja. Vi vill **förbjuda glyfosat** som har negativ miljöpåverkan och kan vara cancerframkallande. Tillståndet har förlängts i 5 år. Det finns tid att ställa om till andra metoder och växtskyddsmedel.

MP

Det är sunt att ha en restriktiv hållning till bekämpningsmedel. Men vi anser att förbud ska bygga på vetenskaplig grund och har därför **inte ställt oss bakom** ett förbud i dagsläget.

C

Vi utgår från att **förorenaren ska betala** vilket driver på för att fler väljer det minst miljöskadliga alternativet.

L

Sverige bör följa EU i denna fråga eftersom vi inte vill skapa konkurrensnackdelar för det svenska jordbruket. Med nuvarande kunskap finns **inte skäl att förbjuda glyfosat**.

KD

Nej. Moderaterna menar att beslut om växtskyddsmedel måste baseras på vetenskapliga bedömningar. EUs egna expertmyndigheter har konstaterat att **glyfosat inte är cancerframkallande**.

M

Nej. Glyfosat är i vårt nordiska klimat en absolut nödvändighet för många konventionella jordbrukare. Ett förbud skulle innebära en **försämrad konkurrenskraft** och sänkt spannmålsproduktion.

SD

»Beslut

Växtskyddsmedels- lagstiftningens miljöeffekter

Utredningsdirektiv

Vad är det vi utreder?

Arbetet handlar om hur ett eventuellt framtida förbud av ämnet kommer påverka den svenska odlingen och därmed miljön

Vi kommer beskriva hur de svenska odlingssystemen inom jordbruk och trädgård ser ut idag och vad som kommer hända om glyfosat förbjuds

Vilka företags- och samhällsekonomiska, agronomiska och miljömässiga effekter kommer ett förbud av glyfosat att medföra?

Jordbruk – vi utgår från fyra typgårdar får som tillsammans får representera Sveriges växtodling – mer om dem strax

Inom trädgård kommer vi titta närmare på lök, äpplen och jordgubbar

Målet med utredningen

Målet med utredningen att göra en så bra beskrivning av vad ett glyfosatförbud kommer innebära för svensk odling. Utredningen är tänkt att utgöra ett underlag till beslutsfattare när beslut om glyfosat ska fattas framåt

En livscykelanalys (LCA) ska resultera i en jämförande, summerad analys av klimatpåverkan, energiförbrukning och miljöpåverkan i den svenska jordbruksproduktionen. De är utifrån de fyra utvalda typgårdarnas växtföljder - med och utan glyfosat – som analysen ska göras

Med hjälp av LCA:n är tanken att miljömålskonflikterna ska bli tydliga. Miljömål som berörs – Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, Ingen övergödning

Tanken är också att vi ska visa några alternativa lösningar vid en utfasning av glyfosat

Tidplan

Rapporten ska publiceras i slutet av november

och föredras vid den nationella
växtskyddskonferensen i Uppsala 14-15/11-
2018

Nationell Växtskyddskonferens 2018
Uppsala 14-15 november

Effekter på svenskt jordbruk och trädgårdsproduktion av ett glyfosatförbud

Per Widén¹, Sunita Hallgren

¹Jordbruksverket, 551 82 Jönköping
E-post: per.widen@jordbruksverket.se

Regeringen har genom Livsmedelsstrategin¹ givit Växtskyddsrådet i uppdrag att bl.a. öka kunskapen om samhällsekonomiska effekter och övergripande miljöeffekter som växtskyddsmedelslagstiftningen medför. Som ett led i detta genomför Jordbruksverket en utredning om hur ett eventuellt framtida förbud av glyfosat kommer påverka den svenska odlingen och därmed indirekt miljön. Utredningen kommer publiceras i Jordbruksverkets rapportserie december 2018.

Glyfosat är det mest använda ogräsmedlet i Sverige och ämnet är i dagsläget godkänt för användning inom EU till december 2022. När glyfosat introducerades i Sverige 1975 i produkten Roundup medförde detta att lantbrukarna mer effektivt kunde bekämpa i stort sett

Typgårdar

- Växtodling 500 ha Götalands- och Svealands slättbygder
- Växtodling 200 ha med specialgrödor (sockerbetor) Skåne
- Vall & majs Söder 200 ha
- Vall Norr 200 ha

Växtföljder typgårdarna spannmål

- 500 ha spannmål
 - Höstraps
 - Höstvete
 - Höstvete
 - Åkerböna
 - Höstvete
 - Höstvete
- 200 ha specialgröda
 - Höstraps
 - Höstvete
 - Höstvete
 - Sockerbetor
 - Vårkorn
- Eller
 - Höstraps
 - Höstvete
 - Sockerbetor
 - Vårkorn
 - Höstvete

Kalkylunderlag

Maskinkostnader 2018

Växtodlingsgårdar

- **500 ha spannmål**
 - Ökad kostnad bearbetning mm
- **120-130 000 kr/år (ca 250 kr/ha)**
- **200 ha + specialgröda**
 - Ökad kostnad bearbetning mm
- **50-60 000 kr/år (ca 300 kr/ha)**

200 ha spannmål special

Sammanställning Typgård Växtodling
200 ha

	Normal jordbearbetning med Glyfosat	Normal jordbearbetning utan Glyfosat	Diff utan vs Normal		Diff utan vs Normal	
Tid	2,6	3,0	0,3	tim/ha	61	tim
Bränsle	46	56	10	liter/ha	2042	liter
Co2	120	147	27	kgCo2/ha	5309	kgCo2
Glyfosat	0,6	0,0	-0,6	l/ha	-120	l
Maskin o arbetskostnad	2493	2788	294	kr/ha	58850	kr
Glyfosatkostnad	33	0	-33	kr/ha	-6600	kr
Preparakostnad ogräs	918	998	80	kr/ha	16000	kr

500 ha spannmål

Sammanställning Typgård

	Normal jordbearbetning med Glyfosat	Normal jordbearbetning utan Glyfosat	Diff utan vs Normal	Diff utan vs Normal
Tid	1,3	1,6	0,2 tim/ha	115 tim
Bränsle	42	49	7 liter/ha	3507 liter
Co2	110	128	18 kgCo2/ha	9117 kgCo2
Glyfosat	0,8	0,0	-0,8 l/ha	-375 l
Maskin o arbetskostnad	1993	2238	245 kr/ha	122261 kr
Glyfosatkostnad	41	0	-41 kr/ha	-20625 kr
Preparakostnad ogräs	512	533	22 kr/ha	10833 kr

Växtföljder typgårdar vall

- Vall & majs södra
 - Korn + ins
 - Vall 1
 - Vall 2
 - Vall 3
 - Majs
 - Majs
- Vall norra
 - Hetsäd+ins
 - Vall 1
 - Vall 2
 - Vall 3

Med & utan vallväxtföljder

- **Södra Sverige**
 - Ökad kostnad bearbetning mm
 - Ca 45 000 kr/år
 - Utebliven 3:e skörd vallår 3
 - Ca 80 000 kr/år
 - Totalt
 - **125 000 kr/år**
- **Norra Sverige**
 - Ökad kostnad bearbetning mm
 - Ca 55 000 kr/år
 - Utebliven 2:a skörd vallår 3
 - Ca 195 000 kr/år
 - Totalt
 - **250 000 kr/år**

Viktigt men svårt!

- Samlade effekter kvickrot, tistel mm över tid?
- Skördepåverkan i hela systemet långsiktigt?
 - 1,3,10,20%?
- Läglighetskostnader?
- Framtida odlingssystem?

Rapporter från SLU visar samband mellan bearbetning, jordart fånggrödor och kväve- och fosforförluster

Utlakningsförsök med vintergrön mark redovisas i rapport
(Aronsson m fl 2018)

Rapporter om skillnad stubbearbetning/ plöjning/ reducerad
bearbetning från SLU:s avdelningar vattenvård om
jordbearbetning och påverkan på N och P

Resultat utlakningsförsök

- **Mojordar Fotegården och Mellby och lättlera på Lönnstorp**– försöken har visat att jordbearbetning, växtrester, höstväxande gröda, stallgödseltillförsel har betydelse för kväveutlakning
- **Styv lera- Lanna** Inte samma koppling mellan tidpunkt för bearbetning på hösten och kväveläckaget
- **Fosfor-** varierande resultat av plöjning/ reducerad bearbetning. Försök redovisade av Ulén i diverse rapporter.

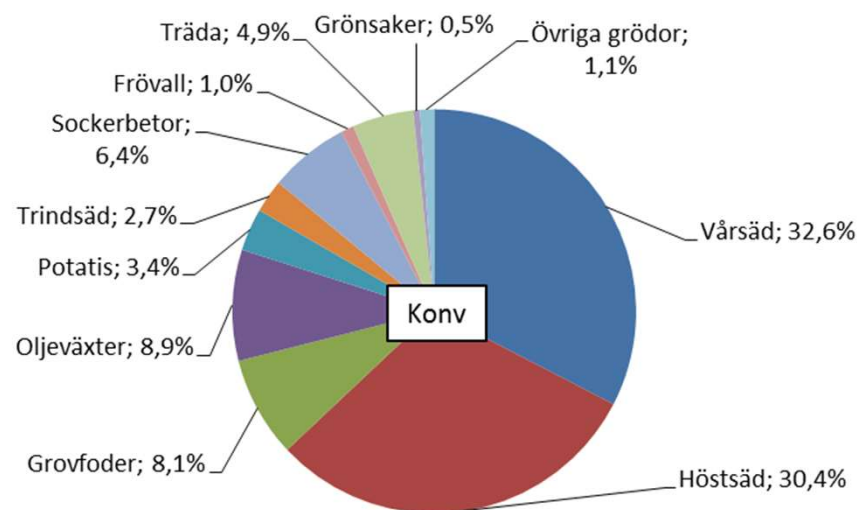

Påverkan av kemisk brytning av fånggrödor vid olika tidpunkter N, P och glyfosatförluster (Aronsson och Stenberg) 2005-2007, slutredovisat 2011.

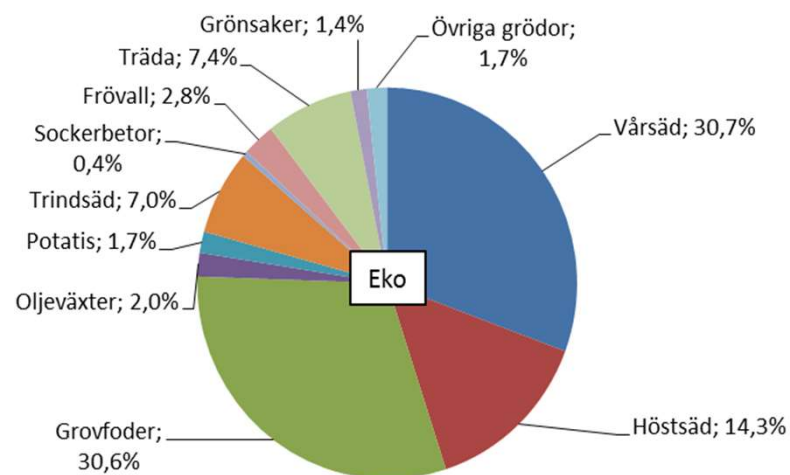
- Låg risk för **glyfosatutlakning** från lätta jordar, större på lerjordar både efter höst och vårbehandling och tidig sen tidpunkt under hösten
- Kemisk brytning ger **snabb frigörelse** av växtnäring från växtmaterial.
- **Tidpunkten för jordbearbetning** efter den kemiska behandlingen spelar liten roll för läckaget

Grödsammansättning på växtodlingsgårdar i Greppa Näringen åren 2008-2013

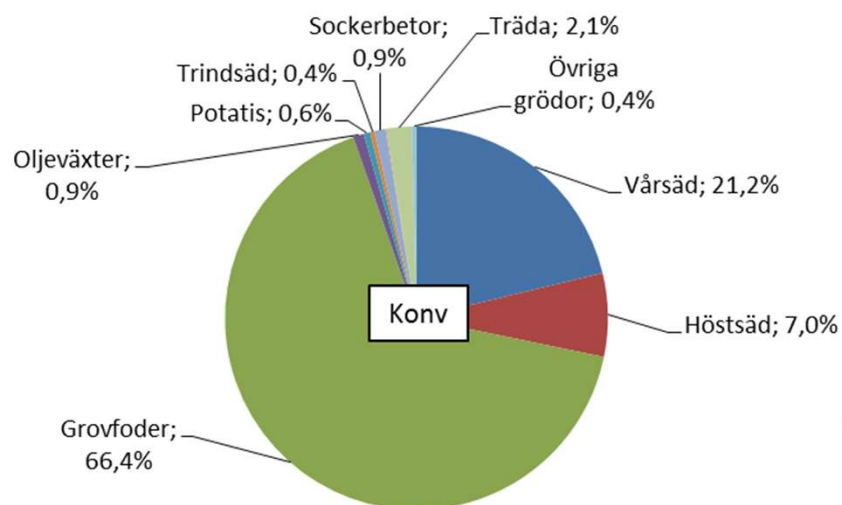
2580 gårdar

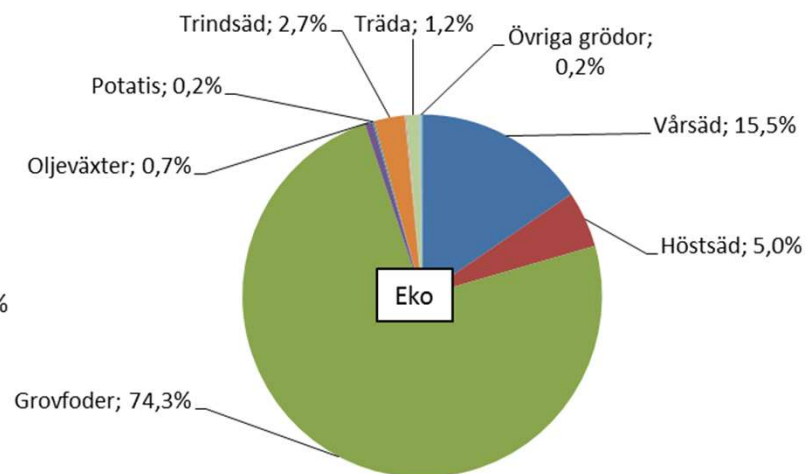
360 gårdar

Grödsammansättning på mjölkgårdar i Greppa Näringen 2013 åren 2008-2013

2250 gårdar

426 gårdar

Tidsfönster för jordbearbetning 1999

Gröda 1	Gröda 2	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Vallbrott	Höstoljeväxter	■	■	■	■	■	■
Vallbrott	Höstsäd	■	■	■	■	■	■
Höstoljeväxter	Höstsäd	■	■	■	■	■	■
Vårsäd	Höstoljeväxter	■	■	■	■	■	■
Vårsäd	Höstsäd	■	■	■	■	■	■
Vårsäd	Vårsådd	■	■	■	■	■	■
Höstsäd	Höstsäd	■	■	■	■	■	■
Höstsäd	Vårsådd	■	■	■	■	■	■
Höstsäd	Höstoljeväxter	■	■	■	■	■	■
Ärter	Höstsäd	■	■	■	■	■	■
Konservärter	Höstsäd	■	■	■	■	■	■
Konservärter	Höstoljeväxter	■	■	■	■	■	■
Potatis	Vårsådd	■	■	■	■	■	■
Potatis	Höstsäd	■	■	■	■	■	■
Sockerbetor	Vårsådd	■	■	■	■	■	■
Sockerbetor	Höstsäd	■	■	■	■	■	■

Konflikt, synergi miljömål 1999

Faktorer	Ökad anv. glyfosat	Minskad utlakning N
Ökad prisfördel kemisk bekämpning	xxxxx	xxx
Allmän strävan minskad bearbetning	xx	xx
Brytning omställningsmark	xxx	-
Miljöregler träda	xx	x
Regler för grön mark	xx	xx
Förändring av odlingsareal grödor	x	-
Regler för stallgödselspridning	x	x
Regler miljöersättningar	-	-